

Міністерство освіти і науки України  
Державний вищий навчальний заклад  
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет початкової, технологічної та професійної освіти

---

**«ЗАТВЕРДЖЕНО»**

на засіданні Приймальної комісії  
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний  
університет»

Протокол № 4  
від « 25 » березня 2021 р.

Голова Приймальної комісії

Омельченко С.О.

М.П.

**«РЕКОМЕНДОВАНО»**

Вченою радою  
факультету початкової, технологічної та  
професійної освіти

Протокол № 6  
від « 11 » лютого 2021 р.

**ПРОГРАМА  
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

для вступників на 1-ий (третій) курс  
денної (заочної) форми навчання факультету  
**ПОЧАТКОВОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

для здобуття бакалаврського рівня вищої освіти  
зі спеціальності 014 Середня освіта (трудове навчання та технології)

на базі здобутого ОКР молодшого спеціаліста за спорідненою спеціальністю  
зі скороченим терміном навчання

**Укладачі програми:**

В.В. Стешенко – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти;

О.В. Лихолат – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти;

Н.В. Вовк – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти;

М.В. Бутиріна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін, безпеки життєдіяльності та автосправи;

Г.Я. Цибулько – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти;

В.В. Перейма – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін, безпеки життєдіяльності та автосправи;

М.В. Пшеничний – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти;

## Пояснювальна записка

Фаховий іспит з абітурієнтами на здобуття бакалаврського освітнього ступеня зі спеціальності 014 Середня освіта (трудове навчання та технології) за скороченим терміном навчання є засобом державної атестації студентів, які вступають на базі здобутого ОКР молодшого спеціаліста за спорідненою спеціальністю з інших навчальних закладів на третій курс факультету початкової, технологічної та професійної освіти ДВНЗ “Донбаський державний педагогічний університет”.

Мета екзамену – перевірка і оцінка науково-теоретичної та практичної підготовки студентів для встановлення відповідності їх освітньо-кваліфікаційного рівня до вимог стандарту якості освіти, положень про ВНЗ України та ступеневу освіту, а також навчальних планів і програм підготовки фахівців.

В основу програми співбесіди виносяться дисципліни окремих блоків: професійної та практичної підготовки, природничо-наукової підготовки, професійної науково-предметної підготовки, до яких увійшли такі дисципліни, як:

- педагогіка;
- психологія;
- історія України;
- історія української культури;
- нарисна геометрія та креслення;
- інформатика та обчислювальна техніка;
- методика навчання технологій;
- методика креслення.

### Форма проведення фахового випробування

На основі програми складається тест, який включає комплекс завдань, що потребують використання умінь застосовувати інтегровані знання навчального матеріалу з фахових дисциплін для вирішення типових завдань.

Комплекс тестових завдань для кожної спеціалізації складається з 25 питань закритої форми, максимально можлива оцінка за виконання яких складає 60 балів з наступним переведенням у 200-бальну шкалу.

В тестах студенти повинні означити одну вірну, на їх думку, відповідь. Екзамен вважається складеним, якщо студент набрав у результаті тестування 10 балів, що в еквіваленті по 200-бальній шкалі складає 100 балів.

## Структура та зразок білету

**Державний вищий навчальний заклад  
«Донбаський державний педагогічний університет»  
Факультет початкової, технологічної та професійної освіти**

**БІЛЕТ №  
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

для здобуття рівня

***Бакалавра***

за спеціальністю

**014 Середня освіта (трудове навчання та технології)**  
(код та назва спеціальності)

1	Зміст питання. • Варіанти відповідей.	2 б.
2	Зміст питання. • Варіанти відповідей.	2 б.
3	Зміст питання. • Варіанти відповідей.	2 б.
...	...	...
20	Зміст питання. • Варіанти відповідей.	2 б.
21	Зміст питання. • Варіанти відповідей.	4 б.
22	Зміст питання. • Варіанти відповідей.	4 б.
...	...	...
25	Зміст питання. • Варіанти відповідей.	4 б.
<b>Разом 60 балів</b>		

Таблиця переведення у 200 бальну систему

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
<b>100</b>	<b>102</b>	<b>104</b>	<b>106</b>	<b>108</b>	<b>110</b>	<b>112</b>	<b>114</b>	<b>116</b>	<b>118</b>	<b>120</b>	<b>122</b>	<b>124</b>	<b>126</b>	<b>128</b>	<b>130</b>	<b>132</b>
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
<b>134</b>	<b>136</b>	<b>138</b>	<b>140</b>	<b>142</b>	<b>144</b>	<b>146</b>	<b>148</b>	<b>150</b>	<b>152</b>	<b>154</b>	<b>156</b>	<b>158</b>	<b>160</b>	<b>162</b>	<b>164</b>	<b>166</b>
44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
<b>168</b>	<b>170</b>	<b>172</b>	<b>174</b>	<b>176</b>	<b>178</b>	<b>180</b>	<b>182</b>	<b>184</b>	<b>186</b>	<b>188</b>	<b>190</b>	<b>192</b>	<b>194</b>	<b>196</b>	<b>198</b>	<b>200</b>

Голова атестаційної комісії

\_\_\_\_\_

(підпис)

\_\_\_\_\_

(прізвище та ініціали)

Голова приймальної комісії

\_\_\_\_\_

(підпис)

**Омельченко С.О.**

\_\_\_\_\_

(прізвище та ініціали)

## Критерії оцінювання

Фаховий іспит (100-200 балів).

Кількість тестових питань у білетах – 25, з них 20 питань оцінюються по 2 бали за кожне та 5 питань по 4 бали за кожне (всього 60 балів).

Мінімальний прохідний бал – 10 балів.

Переведення в 200 бальну систему здійснюється наступним чином:

<i>Бали, отримані на випробуванні</i>	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
<i>Бали, що вносять ся до відомості</i>	100	102	104	106	108	110	112	114	116	118	120	122	124	126	128	130	132
<i>Бали, отримані на випробуванні</i>	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
<i>Бали, що вносять ся до відомості</i>	134	136	138	140	142	144	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166
<i>Бали, отримані на випробуванні</i>	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
<i>Бали, що вносять ся до відомості</i>	168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200

### Перелік питань для підготовки до випробування

#### Педагогіка

Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Структура педагогічної науки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Стадії розвитку педагогіки: народна, духовна, світська. Джерела розвитку педагогіки: педагогічна спадщина минулого, сучасні педагогічні дослідження, передовий педагогічний досвід.

Сутність науково-педагогічного дослідження: фундаментальні та прикладні педагогічні дослідження. Методологія педагогіки. Поняття методів педагогічного дослідження, їх класифікація. Етапи педагогічного дослідження.

Людина як організм, індивід, особистість, індивідуальність. Сутність процесів розвитку і формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості Вплив спадковості на розвиток і формування особистості. Вплив середовища на розвиток і формування особистості. Роль виховання у розвитку особистості.

Професія вчителя та його функції. Дидактика як галузь педагогіки: предмет і завдання дидактики, основні категорії. Процес навчання: сутність, компоненти, рушійні сили, функції.

Поняття і сутність змісту освіти. Державні стандарти загальноосвітньої підготовки учнів. Характеристика навчальних планів загальноосвітньої школи. Характеристика навчальних програм загальноосвітньої школи. Поняття шкільного підручника.

Закони і закономірності навчання. Принципи навчання. Поняття про методи та прийоми навчання. Класифікація методів навчання за джерелом знань. Класифікація методів навчання за логікою передачі і сприймання інформації. Класифікація методів навчання за характером пізнавальної діяльності учнів. Класифікація методів навчання за ступенем керування учінням. Характеристика засобів навчання. Урок як основна форма організації навчання. Підготовка вчителя до уроку. Класифікація уроків за дидактичною метою. Поняття нестандартного уроку.

Психолого-педагогічні особливості процесу учіння. Перевірка знань, умінь і навичок учнів. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Рівні навчальних досягнень учнів. Облік навчальної роботи учнів.

Мета та завдання виховання. Процес виховання: сутність, компоненти, рушійні сили. Закони, закономірності та принципи виховання. Методи, прийоми і засоби виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи стимулювання діяльності і поведінки.

Позакласна та позашкільна робота. Форми виховної роботи. Позашкільні навчально-виховні заклади, їх різновиди та напрями діяльності. Поняття про колектив, його види. Сутність, ознаки, функції, структура дитячого колективу. Стадії розвитку колективу. Розвиток внутрішньоклективних відносин як важливої умови формування морального досвіду школярів.

Завдання і функції класного керівника, його права і обов'язки. Планування роботи класного керівника. Вимоги до сучасного класного керівника.

Педагогічна система Я.А. Коменського. Педагогічна спадщина К.Д. Ушинського та його послідовників. Педагогічна система А.С. Макаренка. Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського.

Наукові основи управління загальноосвітнім навчальним закладом. Керівництво загальноосвітнім навчальним закладом. Мета і зміст методичної роботи в школі, її напрями. Основні форми методичної роботи. Організація методичної роботи. Атестація педагогічних кадрів.

Кваліфікаційна характеристика вчителя. Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних кадрів.

### **Психологія**

Загальна психологія. Предмет психології. Розвиток психіки та свідомості людини. Загальне поняття про особистість. Сутність та співвідношення поняття “людина”, “особистість”, “індивід”, “індивідуальність”. Психологічні характеристики особистості. Розвиток та виховання особистості. Спрямованість особистості та джерела її активності.

Загальна психологічна характеристика діяльності. Структура діяльності: основні різновиди діяльності, дії, операції, психофізіологічні функції. Навички, уміння, звички: психологічна характеристика, умови формування.

Визначення уваги та характеристика її особливостей. Сприймання. Пам’ять. Мислення. Уява. Емоції. Воля. Темперамент. Характер. Здібності.

Вікова та педагогічна психологія. Предмет, завдання, методи вікової та педагогічної психології. Проблема психічного розвитку дитини. Психічний розвиток дитини немовлячого періоду та дитини раннього віку.

Психологічний розвиток дитини дошкільного віку. Психологія дитини молодшого шкільного віку. Психологія підлітка. Юнацький вік.

Психологія виховання та навчання. Загальна характеристика процесу виховання. Виховання як формування цілісної особистості. Поняття про моральність. Вікові аспекти виховання. Психологічні особливості виховання дітей з асоціальною поведінкою. Загальна характеристика процесу учіння. Мотивація учіння. Психологічні основи змісту навчання. Управління процесом навчання.

Психологія вчителя. Загальна характеристика педагогічної діяльності. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь. Стилі педагогічної діяльності.

### **Історія України**

Історична пам’ять як фундамент національної ідентичності. Завдання курсу історії України у вищій школі. Нова парадигма історіописання – антропологізація історії та розширення горизонтів сприйняття історичного знання. Поняття історичної пам’яті.

Київська Русь – перша держава східних слов’ян. Формування цивілізаційного простору східного слов’янства: людські спільноти кам’яної та ранньозалізної доби на майбутній українській етнічній території, перші державні утворення Північного Причорномор’я, розвиток слов’янських племінних союзів в контексті державних об’єднань готів, гунів, аварів, Хазарського каганату та Візантійської держави.

Галицько-Волинська держава. Значення Галицько-Волинської держави у формуванні української політичної та культурної своєрідності. Галицько-Волинське князівство в історії Східної Європи.

Литовсько-польська доба української історії (XIV – XV ст.). Землі Галичини та Поділля у складі Королівства Польського.

Київська, Волинська та Переяславська землі у складі Великого князівства Литовського. Форми державного суверенітету Русі, збереження культури та законодавства. Зовнішні та внутрішні причини зближення Литовської та Польської держав, законодавчий процес їх об'єднання від Кревської до Люблінської унії. Формування ранньомодерної української нації у складі Речі Посполитої. Конфесіоналізація церковного життя, значення в цьому процесі Берестейської унії.

Суспільно-політична та військова діяльність козацтва наприкінці XV – у першій половині XVII ст. Козацтво як спосіб життя на прикордонні, його етноконфесійна різноманітність.

Козацтво в соціальній структурі Речі Посполитої: реєстрове козацтво як новий суспільний стан, його боротьба за власні політичні права.

Українська національно-визвольна революція середини XVII ст. та становлення козацької держави. Причини і характер національно-визвольної революції 1648 – 1686 рр., її місце серед європейських революцій XVII ст. Б. Хмельницький в українській історичній пам'яті.

Різні політичні орієнтації козацької старшини та розкол Гетьманщини в 60-80-х рр. XVII ст. «Руїна» як історичний процес та ментальна категорія. Роль Польщі, Росії та Туреччини в подіях. Спроби політичної еліти об'єднати державу. Роль Запорозької Січі в подіях громадянської війни. Політичні результати подій Руїни та їх оцінка вітчизняними й зарубіжними істориками.

Гетьманщина, Правобережжя, Запорізька Січ та Слобожанщина у XVIII ст. Внутрішня політика гетьмана Мазепи, його державотворча діяльність. Роль Гетьманщини в становленні Російської імперії. Повстання І. Мазепи, його результати та оцінка цих подій в історіографії. Конституція 1710 р., її значення в історичній пам'яті України. Гетьманщина під зверхністю Російської імперії після Полтавської поразки.

Становище українських земель у складі Речі Посполитої у XVIII ст. Гайдамацький та опришківський рух на Правобережжі та в Галичині, проблема його наукової оцінки. Поділи Речі Посполитої та доля українських земель. Ліквідація Запорозької Січі. Слобідська Україна у XVIII ст.

Між двома імперіями: політико-адміністративний та соціально-економічний стан українського суспільства наприкінці XVIII – на початку XX ст.

Дворянська опозиція імперському режиму та селянські повстання. Національно-культурне відродження в Україні: ідеї та етапи. Кирило-Мефодіївське товариство: ідеологія, діяльність, історичне значення. Відродження на Галичині, «Руська трійця». Громадівський рух Наддніпрянщини у 60-ті та 70-ті рр. XIX ст. Народовство в Галичині.

Модернізація економіки в Україні: загальноєвропейське та специфічне. Селянська реформа 1861 р. та аграрний сектор української економіки. Місце України у світовій економіці. Революція 1848 р. та початок модернізаційних процесів у західноукраїнських землях.



Робітничий рух в Україні в ХІХ ст.: виникнення революційної соціал-демократії. Земський рух як ліберальна опозиція. Студентство як авангард революційного руху. Галичина – «Український П'ємонт».

Українські землі на початку ХХ ст. Революція 1905 – 1907 рр. та Перша світова війна. Революція 1905 р., її вплив на політичні й культурні процеси в Україні. Воєнні дії в 1914—1916 рр. Виклики революції. Перемоги і поразки українського державотворення (1917 – 1920 рр.). Причини, характер і періодизація революції. Українська Центральна Рада як головний орган управління Україною. (березень 1917 — квітень 1918 рр.) Більшовицький переворот. Проголошення Української Народної Республіки, радянсько-українська війна.

Українська держава часів гетьмана П. Скоропадського (29 квітня — 14 грудня 1918 р.). Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Окупація Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними військами. Українська Народна Республіка за доби Директорії (грудень 1918 — грудень 1920 рр.) Причини поразки і уроки Української національно-демократичної революції.

Створення комуністичного режиму в Україні. Україна в умовах тоталітарного ладу.

Західноукраїнські землі у міжвоєнний період (1921 – 1938 рр.). Західна Україна у складі Польщі. Українські землі у складі Румунії. Закарпаття у складі Чехословаччини.

Україна в Другій світовій війні (1939 – 1945 рр.). Роль радянсько-німецького договору 1939 р. в процесах, що призвели до початку бойових дій. Приєднання західних українських земель до СРСР. Українське суспільство у 1943-1945 рр.

Перше та друге повоєнні десятиліття. Спроба реформування радянського суспільства М. Хрущова. Зміни у міжнародній обстановці та внутрішньополітичному житті України.

Два десятиліття застою (1966 – 1985 рр.). Міжнародне становище – гонка озброєнь та початок діалогу двох систем. Соціально-політичне життя СРСР та УРСР, його проблеми.

Суверенізація УРСР. Народження незалежної України. Успіхи і труднощі державотворення в Україні. Формування політичної системи. Побудова незалежної держави. Конституційний процес. Сучасне політичне життя України. Проблеми реформування економіки. Основні напрями етнополітики. Шляхи духовного відродження народу. Україна і зовнішній світ. Свято Майдану та його уроки.

### **Історія української культури**

Культура як спосіб буття людини і національної спільноти. Структура культури: духовна, матеріальна, фізична. Феномен української культури та її самобутність. Провідні функції культури в процесі українського державотворення.

Генеза української культури. Закономірності культурного розвитку людства та їх проекція на історію української культури.

Українське народознавство. Самобутність та провідні риси української культури: наукові дослідження про побут, звичаї, традиції, народну ношу, календарну обрядовість. Основні етапи зародження, становлення та розвитку українського народознавства.

Звичаї і побут українського народу. Народні знання, світоглядні уявлення, вірування та мораль. Релігія в житті українського народу.

Духовна культура України: школа, освіта, наука. Особливості духовної культури України: український культурний архетип, національна символіка. Проблеми східно-західного дуалізму української культури. Архетипи і символи в історичному часі.

Літературний процес в Україні: від давнини до сучасності. Обсяг і зміст поняття «література» на історичних відтинках: від усної словесності до писемності. Література княжої Русі-України: перекладна та оригінальна. Найдавніші книги /«Остромирове Євангеліє», «Ізборники кн.Святослава» 1073, 1076, «Житє и хождение Данила русьския земли игумена»/. Мислителі України-Руси і книжна справа.

Художня культура України. Українська художня культура: стилістика та зв'язок із культурно-історичним розвитком народу. Візантійський і романський; готичний, ренесансовий, бароковий та класицистичний стилі. Модерністська трансформація форм. Регіональні особливості художньої культури України.

Музичне і театральне мистецтво в Україні: призначення в становленні і трансляції національної культури. Міфологічний (колективний) та епічний (колективно-індивідуальний) характер сприйняття та відтворення дійсності. Розвиток церковної музики і співу. Роль музики в шкільній драмі.

Теоретичні засади прогнозування культурного розвитку. Місце української національної культури у світовому та європейському цивілізаційних процесах. Культуротворча місія української діаспори, дисидентського руху, офіційної української радянської культури в ХХ ст.

### **Нарисна геометрія та креслення**

Зображення на кресленнях. Види, розрізи, перетини. Основні визначення і положення. Основні спрощення і умовності. Головний вид, його вибір і розташування в полі креслення. Визначення необхідної кількості зображень на кресленні. Зображення на додатковій площині проєкції.

Застосування місцевих і додаткових видів. Зображення точок на поверхні предмета. Застосування складних розрізів.

Побудова і читання креслень з різною кількістю зображень.

### **Інформатика та обчислювальна техніка**

Загальні відомості про текстовий процесор Microsoft Word, форматування тексту та його елементів. Робота з документами. Оброблення табличних даних: сортування, обчислення за формулами. Оформлення таблиць.

Характеристика Excel. Робота з даними в Excel. Обчислення та редагування в Excel. Введення формул і розрахунків: майстер функцій,

автододавання, автообчислення. Створення діаграм та графіків. Бази даних в Excel. Створення діаграм за допомогою програми Майстер діаграм. Робота з макросами. Основи створення навчальних додатків у програмному середовищі Visual Basic.

Безпосередній режим виконання команд. Основні визначення та характеристики об'єктів. Принципи створення і робота додатків. Діалогове вікно Властивості (Properties) і робота з ним. Форма і її характеристики. Елементи керування.

Загальні питання створення додатків. Структура і збереження простого проекту. Лінійний алгоритм: постановка задачі, конструювання інтерфейсу, присвоєння імен формі, проекту, елементам керування. Запис коду проекту, збереження простого проекту. Використання функції InputBox для введення даних. Виведення даних методом Print.

Умовний оператор If Then Else. Оператор Select Case. Цикли типу For Next. Цикли типу Do Loop. Вкладені цикли, функція Format. Явне і неявне оголошення змінних. Процедури-функції Function. End Function. Процедури Sub...End Sub.

Файли. Операції з файлами. Режими доступу.

Графічні методи Visual Basic. Робота з масивами даних. Оператори роботи з рядками. Масиви даних. Опис і звернення до масивів. Динамічні масиви. Типові алгоритми роботи з елементами масивів.

### **Методика навчання технологій**

Методика трудового навчання як педагогічна наука, її предмет та завдання. Місце методики в системі педагогічних наук. Предмет та завдання методики трудового навчання. Зв'язок методики з іншими науками. Методи наукових досліджень.

Державний стандарт освітньої галузі «Технологія»: мета і змістові лінії. Мета та завдання трудового навчання в загальноосвітньому навчальному закладі. Основні положення Державного стандарту освітньої галузі «Технологія». Характеристика змістових ліній освітньої галузі.

Структура та зміст трудового навчання в 5-9 класах загальноосвітньої школи. Структура трудової підготовки учнів у загальноосвітньому навчальному закладі. Структура трудового навчання у 5-9 класах. Загальна характеристика змісту трудового навчання. Особливості побудови навчальної програми з трудового навчання. Сучасні підходи до обґрунтування змісту трудового навчання.

Система організаційних форм трудової підготовки учнів. Урочні та позаурочні форми трудового навчання. Особливості занять у 5-6 та 7-9 класах. Форми організації навчальної та практичної роботи, продуктивної праці школярів. Забезпечення безпеки життєдіяльності учнів в процесі трудового навчання. Особливості занять з профільного та професійного навчання у старших класах.

Урок трудового навчання. Дидактичні вимоги до уроку трудового навчання. Типи стандартних (традиційних) й нетрадиційних уроків, вимоги до них. Особливості вибору типів уроку в залежності від змісту навчання та

дидактичної мети. Структура різних типів уроку. Підготовка вчителя до занять. Планування роботи. Методичні поради до організації і проведення уроків та дотримання ПТБ.

Інноваційні педагогічні технології на уроках трудового навчання. Суть педагогічної технології. Поняття про інноваційні педагогічні технології. Впровадження сучасних педагогічних та інформаційних технологій, активних та інтерактивних методик на уроках трудового навчання.

Проектно-технологічний підхід у трудовому навчанні учнів 5-9 класів. Проектна технологія – модель особистісно орієнтованого трудового навчання. Зміст проектно-технологічної діяльності, її основні етапи. Загальні основи методики організації в 5-9 класах проектно-технологічної діяльності учнів.

Діагностика навчальних досягнень учнів з трудового навчання. Контроль як складова навчального процесу, її складові, функції та принципи. Методи і форми контролю навчальних досягнень учнів. Критерії та рівні оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках трудового навчання. Особливості контролю і оцінювання знань та вмінь учнів у процесі проектно-технологічної діяльності.

### **Методика навчання креслення**

Методи викладання і форми організації занять. Предмет методики навчання кресленню. Зв'язок методики креслення з іншими науками. Історичний огляд викладання креслення. Типи уроків з креслення. Робота вчителя на класній дошці. Робота з навчальними посібниками. Самостійна робота учнів. Домашня робота. Повторення.

Організація навчальної-виховної роботи. Історія становлення та розвитку креслення як навчального предмета. Сучасні вимоги до викладання креслення в загальноосвітній школі. Етапи вивчення креслення в загальноосвітній школі: елементи графічної грамоти в початковій школі; пропедевтична графічна підготовка в процесі трудового навчання, систематичний курс креслення в основній школі, поглиблене вивчення креслення як профілю трудового навчання у старшій школі. Мета та завдання вивчення систематичного курсу креслення в загальноосвітній школі. Структура та зміст курсу креслення в основній школі. Креслення як навчальний предмет в загальноосвітній школі. Структура та зміст курсу креслення. Розвиток просторових уявлень у школярів. Планування роботи і підготовка до уроку. Облік занять. Робота з відстаючими учнями. Позакласні заняття і гурток з креслення. Програми та підручник з креслення. Кабінет креслення і його обладнання.

Методика викладання програмного матеріалу з креслення. Вступні відомості. Способи зображення предметів на площині. Способи проектування. Утворення проекційного креслення предмета на одну, дві, три площини проекцій. Аналіз геометричної форми предметів. Перевірка та оцінка знань, вмінь, та навичок учнів. Шкільний кабінет креслення, його обладнання. Технічні засоби навчання кресленню та наочні посібники.

Читання і використання ескізів робочих креслень і наочного зображення деталей із застосуванням деяких умовностей технічного креслення. Поняття про робочі креслення деталей. Переріз і розрізи на робочих кресленнях деталей. Читання й виконання ескізів і креслень деталей.

Принципи та методи навчання кресленню. Розробити план-конспект з теми. Основні дидактичні принципи в навчанні кресленню. Культура поведінки вчителя біля класної дошки. Культура мовлення вчителя. Дидактичні вимоги до величини та виразності графічних зображень і написів на класній дошці. Раціональні прийоми побудови зображень та виконання написів вчителем на класній дошці. Засоби механізації та надання виразності й контрастності зображенням і написам на класній дошці.

### Список рекомендованої літератури

#### Педагогіка

1. Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник. – К.: Либідь, 2008. – 848 с.
2. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: наук.-метод. посібник, К.: ІЗМН, 1998.
3. Волкова Н.П. Педагогіка. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Академія, 2001.
4. Дем'янюк Т.Д. Організація виховного процесу в сучасному загальноосвітньому навчальному закладі: Наук.-метод. посіб./ Ін-т інноваційних технологій змісту освіти. – Суми: Антей, 2006.
5. Зайченко І.В. Педагогіка. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Освіта України, 2006.
6. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. – К.: Вища шк., 2005.
7. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання-Пресс, 2003.
8. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник. – Харків: ОВС, 2002.
9. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005.
10. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. – 2003.
11. Пальчевський С.С. Педагогіка: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2007.
12. Педагогіка: Інтегрований курс теорії та історії: / За ред. А.М.Бойко. – Ч. 2. – К., 2004.
13. Фіцула М.М. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Академія, 2002.

#### Психологія

1. Акцентуації характеру : хрестоматія : рек. МОН України як навч. посіб. для студ. ВНЗ / уклад В. С. Грушко; МОН України, Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Астон, 2008. – 352 с.

2. Бочелюк В. Й. Методика та організація наукових досліджень із психології: навч. посібн. для студ. спец. 8.040101 Психологія: рек. МОН України як навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк; МОН України, Класичний приватний університет. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 357 с.

3. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник для студ. психол. і педагог. спеціальностей / М. Й. Варій. – 2-е видан. випр. і доп. – К.: Центр учбової літератури. – 2007. – 968 с.

4. Веракіс А. І. Основи психології : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / А. І. Веракіс, Ю. І. Завалевський, К. М. Левківський. – Х.; К., 2005. – 416 с.

5. Загальна психологія : підручник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.

6. Загальна психологія : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко, М. В. Папуча; за заг. редакцією С.Д. Максименка. – 2-е вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 704 с.

7. Загальна психологія : практикум / укл. З. В. Огороднійчук. – К., 2004. – 195 с.

8. Загальна психологія : практикум : навч. посібн. / В. В. Волошина, Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, О. В. Темрук. – К.: Каравела, 2005. – 280 с.

9. Копець Л. В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. В. Копець. – 2-е вид. – К.: Вид. дім — Києво-Могилянська академія, 2008. – 458 с.

10. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посібник / П. А. М'ясоїд. – К.: Вища школа, 1998. – 479 с.

11. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посібник / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко; МАУП. – 3-тє вид., стереот. – К. : МАУП, 2007. – 256 с.

12. Пов'якель Н. Психологія вирішення педагогічних конфліктів / Н. Пов'якель; ред. рада: Т. Шаповал, Т. Гончаренко, М. Мосієнко [та ін.]. – К.: Шкільний світ, 2008. – 118 с.

### **Історія України**

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посібник. – 3-тє вид., випр. і доп. – К., 2007. – 687с.

2. Борисенко М. В. та ін. Історія України: навч. посібник. – К., 2007. – 184с.

3. Бушин М.І. та ін. Історія України. Проблемні лекції. – Черкаси, 2012. – 522 с.

4. Зінько Ю.А. Бакалець О.А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ століття. – Львів: Магнолія, 2010. – 579 с.

5. Калініченко В. В., Рибалка І. К. Історія України: Підручник – Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2004. – 628с.

6. Лановик Б. Д., Лазарович М. В.. Історія України: Навч. посібник. – К., 2003. – 733с.
7. Литвин В. М., Слюсаренко А. Г. та ін. Історія України: Навч.-метод. посібник для семінарських занять. – К., 2006. – 460с.
8. Литвин В.М. Історія України з найдавніших часів до 2004 року. – К., 2006. – 728 с.

### **Історія української культури**

1. Антофійчук В.І. Культурологія. Термінологічний словник: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2007. – 160 с.
2. Історія світової та української культури: Підручник для вищ.закл.освіти/ В.А.Греченко та ін. – К.: Літера, 2002. – С. 238-256, 431-462.
3. Історія української та зарубіжної культури. Навч.посібник / С.М.Клапчук, В.Ф.Остафійчук, Ю.А.Горбань та ін. – К.: Знання-Прес, 2002. – С.235-248; 283-290; 305-312; 331-337.
4. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 584 с.
5. Культурологія: Теорія та історія культури: Навч. посіб. Видання друге, перероблене та доповнене/ За ред. І.І.Тюрменко. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 368 с.
6. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб./ За ред. М.М.Заковича. – К.: Знання, 2006. – 567 с.
7. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посіб. /За ред. Проф. А. Яртися та проф.В. Мельника – Львів: Світ, 2005. – 568 с.
8. Огієнко Іван. Українська культура / Упоряд., авт. передмови та коментарів М.С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 2001. – 342 с.
9. Шевнюк О.Л. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. – К.: Знання-Прес, 2002. – 277 с.
10. Яртись А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. – Львів, 2005.

### **Нарисна геометрія та креслення**

1. Ботвинников А.Д. Об актуальных вопросах методики обучения черчению. – М. : Просвещение, 1983.
2. Ботвинников А.Д. Пути совершенствования методики обучения черчению. – М. : Просвещение, 1983.
3. Ботвинников А.Д., Вишнепольский И.С. Черчение в средней школе. – М. : Просвещение, 1989.
4. Василенко Е.А., Коваленко Л.Н. Задания по черчению на преобразования: Книга для учащихся. – Минск: Народная асвета, 1989.
5. Гервер В.А. творческие задачи по черчению. – М. : Просвещение, 1991.
6. Графические задачи на уроках черчения / В.Н. Виноградов, Е.А. Василенко, Е. Т. Жукова / Под ред. В.Н. Виноградова. – Минск: Народная асвета, 1984.

7. Кузьменко В.И., Косолапов М.А. Методика преподавания черчения. – М. : Просвещение, 1981.
8. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. – М. : педагогика, 1981.
9. Методика викладання креслення в школі / А.В. Верхола, В.Я. Науменко, В.Г. Мазур та ін. – К. : Радянська школа, 1989.
10. Науменко В.Я., Сидоренко В.К. Виконання технічних креслень в школі. – К. : Радянська школа, 1986.

### **Інформатика та обчислювальна техніка**

1. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред.. О.І. Пушкаря. - К. : Видавничий центр «Академія», 2003.- 704 с.
2. Дибкова Л.М. Інформатика та комп'ютерна техніка. –К. : „Академія”, 2002.- 320 с.
3. Глушаков С.В., Сурядный А.С. Персональный компьютер. – Х. : Фолио, 2003.– 500 с.
4. Велихов А.В. Основы информатики и компьютерной техники: Учебное пособие. – 544с.- М.: СОЛОН-Пресс, 2003.
5. Браун С. Visual Basic 6: Учебный курс. – СПб: ЗАО „Издательство «Питер», 1999.
6. Глушаков С.В., Сурядный А.С. Персональный компьютер для секретарей и менеджеров : учебный курс / Шеф-ред. С.В. Глушаков. – Х. : Фолио; М.: ООО «Издательство АСТ», 2001.– 500 с.
7. Глушаков С.В., Мельников И.В. Персональный компьютер. Учебный курс/ Худож.-оформитель А.С. Юхтман.– Харьков: Фолио; М.: ООО «Издательство АСТ», 2000.– 520 с.
8. Леонтьев В.П. Новейшая энциклопедия персонального компьютера 2002. – М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2002. – 920 с.

### **Методика навчання технологій**

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. (Освітня галузь «Технології») // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2017. – №2-3. – С. 2-9.
2. Коберник О. Проектно-технологічна система трудового навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – №4. – С.8-12.
3. Коберник О. Дидактичні основи уроку трудового навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – №2. – С.3-7.
4. Кравченко Т., Коберник О. Використання інтерактивних методик на уроках трудового навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. №3. – С.9–12.
5. Методика навчання учнів 5-9 класів проектуванню в процесі вивчення технології обробки деревини і металу: Навчально-методичний посібник. /За заг. ред. О.М. Коберника. В.К.Сидоренка. - Умань: УДПУ, 2005. – 114с.



6. Навчальна програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів (5-9 класи) // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2017. – № 9. – С. 2 – 29.
7. Освітні технології: Навч.-метод, посіб. /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко та ін. – К.: А.С.К.. 2001. – 256 с.
8. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: Монографія / За заг. ред. О. М. Коберника. – К.: Наук світ, 2003. – 172 с.
9. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання - К: РННІГ Дініт", 2000.
10. Харченко О. Комп'ютер на уроках обслуговуючої праці як засіб інтерактивного навчання, //Трудова підготовка в закладах освіти, – 2010. - №7-8. – С.30-32.
11. Цина А. Підготовка учнів 7-9 класів до вибору спрямування і спеціалізації профільного технологічного навчання в старшій школі //Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – №7-8. – С.21-25.
12. Янцур М.С. Практикум з теорії і методики трудового й професійного навчання : Навчальний посібник для студентів, вчителів та майстрів трудового і виробничого навчання / М.С. Янцур. – Рівне: РДГУ, 2000. – 161с., з іл.
13. Янцур М.С. Теорія трудового навчання : навчальний посібник : курс лекцій. Для студентів напряму підготовки «Технологічна освіта» / М.С. Янцур. – Рівне : РДГУ, 2010. – 395 с.

#### **Методика навчання креслення**

1. Гаврищак Г. Р. Уроки креслення у 8 класі : [навчально-методичний посібник] / Г. Р. Гаврищак. – Тернопіль : ТДПУ імені Володимира Гнатюка, 2010. – 85 с.
2. Єдина система конструкторської документації. Загальні правила виконання креслень. Довідник/ За заг. ред. В.Л. Іванова. – Львів: НТЦ «Леонорм стандарт», 2001. – 223с.
3. Забранський В.В. Методика навчання креслення в школі. / В.В. Забранський. – Київ, 2006. 185 с.
4. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Сидоренко В.К. Технічне креслення. - Львів: Оріяна-Нова, 2000. – 497 с.
6. Сидоренко В.К., Тхоржевська Т.В. Креслення: Підручник для загальноосвітніх навчально-виховних закладів. - К.: Арка, 2000 .213с.
7. Тхоржевський Д.О. Методика трудового і професійного навчання та викладання загальнотехнічних дисциплін. / Д.О. Тхоржевський. – Київ, 1992. 213 с.
8. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Ч. 2. Загальні засади методики трудового навчання. / Д.О. Тхоржевський. – Київ, 2000. 231с.